

Enfilat als campanars

Text > JOAN SALA

Ha sortit un llibre d'una temàtica poc estudiada al nostre país: l'inventari de totes les campanes d'una comarca, un tipus de tractat habitual en altres indrets, sobretot a països centreeuropeus. L'autor, mestre de música, violinista i cornamusaire, ha seguit una metodologia amb criteris científics i ha elaborat una fitxa de cada campana. Hi ha recollit el nom, el municipi i l'església on està col·locada; el fonedor, l'any de fosa, els amidaments, el pes, les mides del jou i la descripció. S'ha fet un enregistrament del so de cada campana, disponible en format MP3 a través d'un codi QR. També s'hi inclou l'afinació, amb una anàlisi de l'espectre de freqüències, l'epigrafia i les decoracions, amb la indicació de la posició en la campana i les imatges i textos que s'hi observen. Estudia els fonedors de campanes garrotxines i forans, així com el procés de fabricació. Ha dut a terme un ampli buidatge documental en diferents arxius, de manera que ha pogut fer una aproximació a la història de cada campana i també de les desaparegudes. En total, ha documentat dues-centes tretze campanes, una de les quals és del segle XIII i sis del XIV, per esmentar-ne només les més antigues. Entre aquestes n'hi ha una que data de l'any 1303 que és, per ara, la campana amb l'any inscrit més antiga trobada al territori de la Corona d'Aragó.

La recerca s'ha ampliat amb informació de totes les esglésies garrotxi-

nes —amb campanes o sense— i de la seva història, amb unes fotografies excel·lents i un inventari que no s'havia fet mai, cosa que representa un gran al·licient afegit.

A la campana major de l'església de Sant Pere de Mieres hi ha aquest bonic text: «Lloo el Déu veritable, crido el poble, congrego el clergat, ploro els difunts, allunyo els núvols, embeleixo les festes». Xavier Pallàs afirma que textos similars es troben en altres campanes del país. La seva missió principal era, com a objecte sagrat, dirigir les pregàries dels fidels, però també regular el temps de les hores, anunciar esdeveniments, alertar perills, foragitar tempestes. Cada esdeveniment tenia el seu propi toc, i la gent l'identificava. Va ser el mitjà de comunicació durant segles, però amb la desaparició dels campanars i del toc manual s'ha perdut una riquesa etnològica.

És un estudi al qual l'autor ha dedicat una dècada llarga. Ha pujat a cent vuitanta campanars, que de vegades estaven en bon estat de conservació, però en molts altres casos tenien escales rudimentàries, o espadanyes sobre la teulada, i per accedir-hi ha hagut de portar a coll una escala. Es lamenta de l'estat d'abandó d'algunes campanes, cobertes d'excrements d'au, en campanars plens de runa i brutícia.

Pallàs ha fet repics memorables, que han aplegat moltes persones, com

PALLÀS MARIANI, Xavier.
Campanes i campanars de la Garrotxa. Olot: Edicions El Bassegoda, 2019. 509 p.

ara el d'octubre de 2013 per reclamar la llibertat de Catalunya, o el del dia de Sant Esteve de 2019 per celebrar la festa patronal de la parròquia d'Olot i iniciar d'aquesta manera un costum perdut: fer concerts de campanes. S'ha plantejat iniciar un grup de joves campanars com a professor de l'Escola Municipal de Música. Una gran iniciativa i un llibre magnífic.

Un plaer tenebrós

TEXT > PERE SOLÀ I GUSSINYER

Francesca és una novel·la molt ben escrita, potser perquè els poetes de debò trien els mots, no banalitzen el llenguatge. I el fet que l'autor, a més, sigui especialista en paisatgisme fa que les reconstruccions d'ambients, tant dels interiors com dels exteriors, et colpeixin per la precisió fotogràfica. El llibre narra de forma acurada l'assetjament psicològic patit per una jove intèrpret d'orquestra, Francesca Siurana, víctima

de la mediocritat i la maldat del seu director musical. La impostura és investigada per l'amiga de la protagonista, Ariadna, també música professional. Hi ha moments trepidants de recerca de documents que semblen trets dels mangues que miren les meves netes, les històries del detectiu Conan.

Més d'un l'ha qualificada, aquesta novel·la, de font de patiment del lector. Certament, un espès pessimisme existencial l'amara tota, fins al moll de l'os. Segons Espanyol, la ficció serveix de catarsi per ordenar la realitat i recompondre «el caos de les nostres vides». Bé, poc sé si això últim s'acon-

segueix, però l'ai al cor està assegurat fins al final.

Segons com, *Francesca* em fa pensar en les narracions simbolistes i modernistes de finals del segle XIX, carregades de missatge, de vegades carregades de tenebra i diabòliques, a l'estil de *Là-bas*, de Joris-Karl Huysmans. La puresa càndida del personatge central, Francesca Siurana, també em transporta a diferents exemples de figura femenina d'un Graham Greene. Per cert, hi ha una cosa que m'intriga força: el sexe, com a tal, és absent al llibre.

En efecte, la libido, l'impuls natural carnal, de forma enigmàtica, no tenen